REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare î[...]
Abonamente pentru Austr[...]
Pe un an 24 cor., pe șas[...] 12 cor., pe trei luni 6 c[...]
N-rii de Duminecă 4 cor. pe [...]
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 222. Brașov, Luni-Marți 9 (22) Octomvrie 1907.

O mare problemă a zilei.

Joia viitoare, în 24 l. c., se va întruni la Budapesta conferența episcopatului catolic pentru a se sfătui asupra proiectului de lege relativ la regularea congruei, ce a fost lucrat în ministeriul de culte. Ca de obiceiu, de un șir de ani încoace la conferențele episcopilor romano-catolici au fost invitați și episcopii români uniți, și de sigur sunt invitați și acuma, mai ales că se tractează de regularea congruei, adecă de întregirea venitelor preoților și se prevede, în proiectul de lege amintit, aceasta întregire nu numai pentru romano-catolici, ci și pentru greco-catolici.

Episcopii noștri uniți au urmat mai totdeauna invitărei, ce li-s'a făcut de către primatele Vaszary la cnoferențele episcopești, ținute sub prezidența lui în Budapesta, și credem, că nici dela conferența de Joi nu vor lipsi. Cu atât mai mult ni-se impune dar în momentul de față întrebarea: ce poziție vor lua Prea Sânțiile Lor în chestiunea mare și gravă a congruei, a cărein rezolvare merge mână în mână cu aceea a chestiunei autonomiei catolice, cari chestiuni, așa cum au fost puse din capul locului încă de acum 40 de ani, prejudecă în modul cel mai primejdios independenței și drepturilor bisericei române unite.

Fost'a un timp când conducătorii Românilor uniți luptau, secundați și sprijiniți de toată obștea, pentru apărarea independenței și a caracterului românesc al bisericei și luptau cu multă energie intrând în prima linie de bătaie. Vremile acestea par a fi făcut loc unor alte vremi, când rolul mirenilor în biserica română unită a încetat cu totul, ne mai manifestându-se nici măcar prin întruniri ținute din cas în cas în chestiuni vitale ale bisericei, ca organizațiune de sine stătătoare. S'a mai ținut ce-i drept o adunare în anii trecuți, la care au luatparte mirenii în prima linie, și care a protestat în contra planurilor ce le-au urzit adversarii bisericei și ai neamului românesc împotriva bisericei unite. De atunci s'a dat lozinca: Fiți pe pace, căci episcopatul român unit va veghia și va apăra drepturile bisericei!

Archiereii noștri uniți s'au și ținut de cuvânt și au luptat după cea mai bună a lor chibzuință, adresându-se la guvern și la Majestatea Sa și apărând autonomia deosebită a provinciei metropolitane române în conferențele episcopilor romano-catolici, cărora le-au prezentat și cunoscutul memoriu.

In sânul clerului și al poporului nu s'a mai petrecut dela adunarea din Cluj nimic în direcția apărării independenții bisericești, afară de resuscitarea chestiunei din când în când prin ziare, în câte un sinod sau adunare preoțească. Au fost amintită grava întrebare a autonomiei uniților și în vre-o două vorbiri ținute de cutare deputați naționaliști, amintită însă numai *per tangentem* și în formă nu prea norocoasă.

Acuma se începe altă fasă a chestiunei autonomiei catolice. In urma repețitelor declarări ale ministrului actual de culte, că va stărui să se realiseze vechia dorință a catolicilor din Ungaria, episcopatul catolic e invitat acum să ia o hotărâre cu privire la proiectul ministrului relativ la regularea congruei.

A fost și va fi mare greutatea de a se ajunge la o înțelegere între episcopat și guvern asupra cheii, după care să se stabilească plata sumei necesare pentru congruă, și proporția în care să contribue la ea prelații cu venite mari și visteria statului.

Chestiunea aceasta a congruei este însă, cum am zis, totodată cea mai prejudițioasă independenței bisericei și a clerului român unit.

Ce pozițiune vor lua și ce vor întreprinde Archiereii noștri uniți față cu proiectul de lege despre care e vorba?

Aceasta e marea problemă a zilei!

Compromisul și 48-iștii. Se vorbește despre o formulă, care ar putea să împace aceste două elemente divergente, în acel chip, ca partidul să voteze compromisul, însă făcând declarație solemnă pentru banca națională, și întroducând în proiect toate condițiile de pregătire în acest scop. Declarația se va face însă — după cum am avut și noi informația mai nainte — numai în partid. Despre declarație se zice, că ar fi deja formulată și înaintată lui Kossuth.

Noi rămânem la ce am spus: se vor vota proiectele și fără declarație. Ne sunt garanță — șefii.

Un nou atac în contra clerului. N-rul de Duminecă al lui »Budapesti Hirlap« aduce un articol din condeiul unui pretins preot român din Budapesta, care ne face să bănuim planuri ascunse ale proprietarului acestui ziar, demascatul șovinist Appony. Acel pseudo-preot, întroduce prin calomnii grele — spunând că vechiul fond împărătesc dela mitropolia sibiiană, precum și alte fonduri de ajutoare pentru preoți, nu se împărțesc conștiincios ci se opresc în buzunarele protopopilor — o ciudată propunere a sa: ca congrua preoților ortodocși să fie distribuită prin organele. statului, prin perceptorii. Astfel crede autorul acelui articol — redacția, fără îndoială — să scape congrua de a fi ciuntită sub diverse titule, ca taxe la fonduri proprii și abonamente la ziare.

Ne aducem aminte de un alt articol, publicat în iarnă, în contra consistoarelor noastre — și să ne luăm pe seamă. Aci se prepară terenul la un nou atentat — pe care nu-i iertat să-l încurajăm cu tăcerea.

Serbia și nota austro-ungară. O telegramă semi-oficioasă din Belgrad anunță, că și guvernul sârb va răspunde la nota Austro-Ungariei și a Rusiei, privitoare la agitația bandelor din Macedonia. Din conținutul notei sârbești se știe numai că Serbia va atrage atenția Puterilor asupra atitudinei albanezilor din Serbia-veche cari persecută mereu pe Sârbi. Nota sârbească va fi publicată îndată după remiterea ei.

Mișcarea în politică.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans".)

Budapesta, 20 Octomvrie.

Va să zică nu va fi criză de partid. Independiștii ascultă de șeful lor, se lasă »dumeriți«, cum se uită mai bine găsesc tot nouă avantage în proiect — și mai suspendă pe o bună vreme principiile lor fundamentale. Din alternativa: ori resping proiectele și provoacă criză de guvern, iar prin asta o catastrofă generală, ori cedează necesităților, recunosc starea reală a lucrurilor, și votează proiectele renegându-și principiile — din aceasta alternativă au ales a doua, cea mai ușoară și cea mai favorabilă.

Este cert acum, secesii mai însemnate nu se vor face din partidul koșutist. (De acum e mai potrivit să zicem așa, »koșuthist«, al lui Kossuth, — independist și 48-ist ne mai fiind real). După Nagy György, numai *Barta Odön* a mai râvnit la aceiași glorie. In scrisoarea trimisă azi prezidentului zice: »e vremea ca nădejdile cu cari s'a făcut coaliția, să se realiseze în sfârșit, iar nu să se tot amâne și suspende«. Alții însă, despre cari se răspândeau asemenea zvonuri, se grăbesc a desminți chiar și prin depeșă. Ba Nagy Emil, conducătorul reacționarilor din partid și marele apărător al proprietarilor mici, s'a angajat chiar, să meargă, însoțit de mai mulți deputați, înaintea alegătorilor săi din Sászkisér, și să-i aducă și pe ei la rezon. In realitate aici se reduc toate: să poată dumeri și ei pe alegători, cum i-a dumerit pe ei șeful lor Kossuth. Se leagă chiar, că vor supune ținta lor la îndrumarea cercurilor, însă și asta e numai o scenă ce nu se realizează — în comedie.

Adevărat, situația majorității koșutiste a fost grea. Râvneau mulți la gloria secesionării, însă la fiecare i-ar fi plăcut să se pocăiască așa, ca păcătoșii să rămână în majoritate, să săvârșască ei crima votării, apoi, după ce a trecut furtuna, să iasă iarăș la câmpul liber și îmbelșugat, să între iarăș în partid. Nici pentru lume n'ar fi voit ca întreg partidul să se risipească. Cum însă nu puteau lua înțelegere, care să iasă și care să rămână, de teamă să nu iasă prea mulți, au rămas mai bine toți.

Aceasta e psihologia secesiunei.

Cauza mai adâncă este însă în altă parte. *Disidenții nu și-au găsit un șef cu destulă autoritate și un trecut oarecare!!* Vechii matadori, ca Ugron, Hellebronth și alții, nu numai că nu-și bat capul la astfel de întreprinderi, dar »împlinesc« chiar roluri de împăciuitori.

Interesantă în felul ei este ținuta partidelor poporal și constituțional. Nu-și pot tăinui risul de batjocură pentru cornul de capră, în care a ajuns aliatul lor pizmuit. Acest sentiment al lor nici nu mai e latent. Se observă o mândrie triumfală, cum pot ele minoritatea, ținea în supunere — prin un program politic mai real — marea majoritate a koșuthiștilor, în coaliție!

*

Spiritele ar fi deci liniștite. Din cauza asta, s'a renunțat și la marea acțiune de lămurire în conferențe și adunări, de către șefi, miniștri și alți factori ce au lucrat la transacție — despre ce se vorbea mai zilele trecute.

In fața proiectelor s'au ivit însă alte pedeci. Croații, veseli de calea ferată ce-o capătă, se trezesc că sunt mult trași pe sfoară și ei. Anume, proiectul prevede la clădirea liniei, ca o parte însemnată a cheltuelilor să fie acoperite în mare parte din fondurile grănițărești. Croații protestează acum, fiind acele fonduri destinate numai pentru scopuri culturale. Și vor mai găsi și altele, având a face doar cu »genialul« Wekerle.

Moment interesant, că în acelaș timp Dalmatinii trimit depeșe de mulțumită lui Beck.

De altă parte se declară și socialiștii. Ei, cari nu au luat până acum poziție lămurită în afacerile de stat, în chestiile dualizmului, în deputația la Iusth, din 10 Oct. au făcut declarația pozitivă, că sunt în contra dualizmului. Acuma vor să strîngă mai aspru în chingi guvernul și majoritatea. Se pregătesc la o acțiune întinsă. Vor ținea adunări de protestare în contra transacției și vor soma pe deputații cercurilor să facă declarații pozitive.

Enigmatică este atitudinea clubului naționalist. Membrii lui au plecat iarăș acasă, probabil să iee înțelegere cu fruntașii din ținut. Un ziarist maghiar însă are de pe acum informația, că la alegerea — în ziua de Marți — membrilor în comisia pentru cvotă, vor lua poziție în contra.

Că guvernul nostru a fost bătut în tratative, iar nu cum pomenea Wekerle »fără de-a putea triumfa careva«, este o nouă dovadă adunarea *Centralei industriașilor austriaci.* S'a esprimat mulțumită cu condițiile compromisului, numai cvota nu s'a ridicat după cum poate cere cu drept Austria. Tot pe lângă compromis se declară și celelalte organizații comerciale și industriale ale Austriei.

Asta e situația generală.

Și în vremea asta, Szell umblă iarăș prin Viena, iar Fr. Kossuth pleacă la țară — ca să-și odihnească nervii.

Din Năsăud.

Fondurile grănițărești din Năsăud și-au ținut adunarea generală în 17 Oct. a. c., rezolvind o grămadă de chestii de prima importanță. Dăm după »Rev. B.« raport despre adunare, și critica ce i-o face în prim articol acea revistă.

»Secretarul Dr. Nestor Șimon dă cetire raportului comisiunei administratoare despre activitatea sa în decursul anului 1907 până la adunarea generală. Raportul a fost ascultat cu plăcere și luat spre știre.

S'a schimbat apoi ordinea de zi și s'a trecut la pertractarea petițiilor pentru urcarea beneficiilor dela fonduri. In aceste chestiuni s'au adus următoarele hotărâri:

Propunerea prefectului economic pentru a se modifica §. 18. din Regulamentul III. referitor la salarele personalului de manipulațiune nu s'a primit, până ce se va face modificarea tuturor normelor organice, care reclamă o modificare.

Secretarului Dr. N. Șimon s'a încuviințat un ajutor extraordinar de 400 cor. pe anul 1908 în contul speselor neprevăzute.

Rugarea cassarului Petru Totan pentru cortel în natura sau în bani de cortel nu s'a încuviințat.

Cererea corpului profesoral dela gimnaziu pentru ameliorarea salarelor s'a admis și s'a hotărît să se ceară întregire de salare, pe baza regulamentului dat în Novembre 1906 de ministerul instrucțiunei, până la suma salarelor ce le dă statul. Comisiunea administrătoare s'a autorizat să facă pașii de lipsă în această chestiune, iar despre rezultat să raporteze proximei adunări generale. Contrapropunerea d-lui Dr. V. Onișor, de a se ținea în suspenz afacerea până ce se va rezolva definitiv chestiunea ajutorului de 6000 cor. votat de comisiunea de opt pentru salarele profesorale, a întrunit numai cinci voturi.

Chestiunea întroducerii igienei ca studiu exstraordinar în gimnaziu se ține în evidență până ce vor fi mijloace spre acest scop.

Cererile învățătorilor dela școalele elementare pentru a li se norma salarul pe baza art. de lege 27 din 1907 de-ocamdată nu se pot încuviința.

Cererile pentru cincenale ale învățătorilor s'au încuviințat.

Cererile servitorilor dela gimnaziu și școala elem. din Năsăud nu s'au împlinit.

S'au statorit apoi preliminarele fondurilor pe anul 1908 în urma unei discuţii temeinice, la care au luat parte mulţi membrii şi s'au rezolvat în legătură cu budgetul toate chestiunile pendente.

Adunarea a ţinut dela 9 oare dim. până după orele 7 sara, cu întrerupere de o oară la amiazi.

Discuţiile au fost interesante, dar nu în de-ajuns pregătite.«

In atingere cu cea mai nouă problemă socială — râvna de-a fi tot mai bogat resplătit — numitul ziar dă următoarele preţioase judecăţi, despre budgetul fondurilor. Acest fond a ajuns în împrejurări financiare din cale afară de grele şi că de un deceniu încoace în fiecare an şi-a încheiat socotelile cu deficit, care creşte din an în an...

«Ori vom face cea mai mare economie pe toată linia, un anumit număr de ani, şi fondul îşi va ajunge echilibrul său financiar, ori vom continua din an în an cu sistemul de deficite şi fondul se va prăbuşi.

«Drept acesa nu trebuie nici de cum bagatelizate acele multiple mijloace şi căi, care le-a propus în adunarea de Joi d-l Simion Popa, prefectul fondurilor. Se par neînsemnate sumele ce propune D-sa a se economisi în singuratecele ramuri de operaţii ale fondurilor, dar apasă greu în cumpăna de echilibrare a budgetului.

«Reducerea venitelor fondului nu e cauzată de o economizare rea, ci de schimbările făcute de stat. Perdere în venite a suferit fondul prin răscumpărarea regalelor din partea statului şi fiind fondul obligat a-şi plasa capitalele în obligaţiuni de stat, din cauza repeţitelor conversiuni, interesele ce le plăteşte statul după obligaţiuni au scăzut. Din acestea fondul a avut pagubă la an de zeci de mii coroane».

Măcelul din Christian.

In chestia măcelului dela Cristian primim încă următoarele informaţiuni: In Christian sau făcut încercări de către protectorii faimosului sergent de husari Wolf, care a dat comanda pentru măcelărirea Românilor pacinici şi nevinovaţi, să se facă lucrurile muşama. In scopul acesta Românii răniţi au fost chemaţi Joia trecută la casarma de husari din Cristian, unde au fost confrontaţi cu husarii bătăuşi. Din întrebările puse Românilor şi husarilor de către locotenentul de husari se putea vedea cât colea, că vreau să-l scape pe Wolf din belea şi să-l presente într'o lumină cât mai curată. La întrebarea locotenentului de husari, adresată husarilor, dacă Românii răniţi au luat parte la bătaie, husarii răspundeau că »da«, deşi nici unul dintre cei răniţi n'a fost implicat în bătae. S'a încheiat apoi un fel de proces verbal.

In aceiaşi zi a sosit la faţa locului şi un medic militar din Braşov, care a visitat la primărie pe cei răniţi, constatând rănile fiecăruia şi luând de asemenea un proces verbal.

Vineri a sosit la Christian o comisie militară, care a visitat localul de bătaie, a ascultat pe cârciumarul şi numeroşi martori. Cu această ocaziune s'a presentat comisiei şi procesul verbal luat Joi seara în casarmă. Comisia n'a luat în considerare acest proces verbal având la îndemână deja numeroase acte oficiale, cari conţineau pe larg fasiunile celor răniţi. Intre aceste acte se aflau şi depoziţiile făcute de cei răniţi a treia zi după măcel la comanda regimentului de husari din Braşov. Marţia trecută se prezentaseră şase dintre cei răniţi la numita comandă, unde li s'a luat de însuşi colonelul de husari un lung interogatoriu.

Faptul acesta a scos din sărite pe protectorii din Cristian ai sergentului Wolf, care căutaseră să convingă pe cei răniţi, că n'au ce căuta la Braşov.

Caracteristic este faptul că medicul cercual din Râşnov, la care se presentaseră câţiva din cei răniţi, ca să le dea un visum repertum, i-a mustrat pentru că s'au dus la comanda din Braşov şi n'a voit să libereze certificatul cerut, decât numai pe lângă depunerea unei taxe de 4 coroane.

Modul cum au fost măcelăriţi Românii ni-l ilustrează şi următorul episod înfricoşat: Tânărul Ioan Dima, unul dintre cei răniţi, văzând urgia husarilor-canibali, ca să-şi apere capul în contra loviturilor furioase, îşi ascunsese capul sub masă rămânând cu spatele afară. In proximul moment se trezi cu o rană teribilă în spate. Unul din husari îi vârâse în spate o daltă de câţiva centimetri, care se foloseşte la desfacerea puştii. Voinicosul husar o înfipse în spatele bietului român cu atâta putere, încât voind să o scoată afară, s'a rupt, rămânându-i în mână numai mânerul. Bucata rămasă în rană a fost scoasă de medic şi e depusă ca corpus delicti la acte.

Cronica din afară.

Agitaţia în Serbia. — Din Belgrad se anunţă, că organul tinerilor radicali »Odjek« publică ştirea că Skupştina va fi amânată şi adauge următoarele observaţii: Suntem convinşi că guvernul ar putea avea îndrăzneala să amâne skupştina în aceste vremuri grele, dar nu putem crede că regele să se asocieze la jocul de-a parlamentarismu. Dacă din nenorocire îndrăzneala guvernului va fi sancţionată de coroană, atunci prezentul nu diferă de trecut şi ne aflăm sub acelaş regim ca acela dinainte de 11 Iunie 1903 (ziua regicidiului din Serbia). Aceasta declaraţie tipărită cu litere vizibile a produs mare senzaţie în cercurile politice, pentru că tinerii radicali s'au declarat făţiş în contra regelui ca şi naţionaliştii şi progresiştii şi regele se află acuma singur, neavând decât sprijinul vechilor radicali, lucru ce ar putea ajunge un pericol pentru suveran şi ţeară.

Inchiderea conferinţei păcei. Conferinţa pentru pace s'a sfârşit Sâmbătă la 5 după masă. După discursurile obicinuite preşedintele conferinţei d-l Nelidow, a făcut un rezumat al lucrărilor conferinţei adăugând: Succesele conferinţei în chestiunea găsirei mijloacelor prin cari să se evite conflictele viitoare, *nu prea sunt considerabile. Conferinţa a uşurat însă fără îndoială atingerea acelui ţel.* D-nul Nelidow a respins apoi imputarea că conferinţa n'a contribuit cu nimic la menţinerea păcei şi expansiunea solidarităţei între popoare. In urma propunerei preşedintelui s'a trimis o telegramă de mulţumire reginei Olandei pentru ospitalitatea acordată, precum şi o altă preşedintelui Roosevelt, care a propus întrunirea conferinţei. Ministrul de externe al Olandei d-l Dr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, a exprimat dorinţa ca şi viitoarele conferinţe să se întrunească la Haga şi a propus să se trimită o telegramă ţarului exprimând adânca recunoştinţă a conferinţei pentru promotorul şi favorizatorul operei de pace. Propunerea a fost primită cu vii aplauze. Actul final al conferenţei a fost semnat Sâmbătă, iar convenţiunile au fost semnate eri.

Ludoşul-mare, Octomvrie 1907.

Afaceri şcolare şi unele neajunsuri în districtul protopopesc al Ludoşului-mare. Onor. Redacţiune! Joi în 10 Oct. s'a ţinut, în parohia Dăteş sinodul districtual de toamnă al districtului protopopesc gr. cat. Mureş Ludoş sub presidiul Reverendissimului Nicolau *Solomon.* Programul desbaterilor acestui sinod a fost destul de lung. S'au desbătut afaceri de administrare bisericeşti şi şcolare, peste cari fiind lucrurile bine puse în ordine, pe lângă puţină discuţie s'a trecut la luarea concluzelor corăspunzătoare.

Mai mult a ocupat şi frământat mintea preoţimei, care s'a prezentat întreagă, afară de unul singur, *afacerea şcoalelor noastre confesionale gr. cat.* din acest district protopopesc *în faţa nouei legi şcolare.* Intrebarea a fost: ce să facem cu şcoalele noastre şi cum să le susţinem şi că mai susţinemu-le în faţa unei legi atât de îngreunătoare, pentru susţinătorii lor?

După o discuţie destul de lungă purtată de cei mai capabili c'un interes demn de cauza ce-o reprezintă, toţi au căzut de acord, ca din partea acestui sinod să se facă o reprezentaţiune către capul arhidiecesei şi Conzistoriul din Blaj, ca cât mai în grabă să se concheme ori un *conziliu* ori un *congres provincial,* în care să se desbată cauza şcoalelor noastre şi care să decidă, *în cari comune să se susţină şcoalele româneşti gr. cat. cu caracterul lor confesional.* Până atunci însă fiecare preot ca preşedintele senatului şcolastic parohial să se nisuiască din toate puterile a susţinea *status quo.*

In acest sinod s'a mai discutat şi asupra întrebărei, dacă onorariul ce îl capătă preoţii gr. cat. români dela stat pentrucă propun religiunea pruncilor de şcoală români de prin şcolile ungureşti, se va putea considera ca parte întregitoare a salarului preoţesc ori nu? După ce s'a constatat, că acest onorar destul de bagatel, *multora nu li s'a dat din partea statului, dacă n'au voit a preda religiunea pruncilor români din şcoalele ungureşti, în limba maghiară,* nu s'a putut lua de parte întregitoare a salarului preoţesc şi în consecinţă s'a hotărât să se facă paşii necesari la Prea Veneratul Conzistoriu metropolitan din Blaj, ca acesta să mijlocească ştergerea acelui onorariu din conscrierile pentru congruă, unde acela ar fi luat de atare. Totodată *s'a interzis* strict preoţimei districtuale *a preda religiunea pruncilor români din şcolile ungureşti în limba maghiară.* S'a mai hotărât, ca în nouăle protocoale şcolare *numele de familie ale pruncilor să se inducă cu ortografia, în care să află induse în matriculele bisericeşti.*

Mai indispus faţă cu acest decis al sinodului se vedea preotul din Bogata-de-Mureş, Nicolau Cucuiu, care susţinea, că lui i se face mare daună detrăgându-i-se respective denegându-i-se câte 60 coroane la an. E drept că acest preot are o familie numeroasă şi că n'are avere; dară cu toate acestea dela un preot cu cualificaţia dânsului, care a competat şi după staţiuni de protopop, nu se poate aştepta o umilire ca şi aceea, ca pentru un onorar destul de bagatel să jertfească interese bisericeşti şi naţionale atât de scumpe.

După exhauriarea întregului program sinodal, cu toţii au fost invitaţi la masa destul de bine provăzută a preotului din Dateş, Vasiliu Angel. Si aici Rvdss. şi Veneratul nostru şef ca şi cu ori ce ocaziune numai sfaturi părinteşti şi îndemnuri bune ne-a dat, făcându-ne atenţi la momentuositatea poziţiunei noastre şi la vitregimea timpului în care trăim. Unul dintre cei ce au primit cu multă plăcere sfaturile părinteşti şi înţelepte se părea a fi şi preotul Bogăţii, Nicolau Cucuiu, dară cu toate acestea, după cum am auzit vorbindu-se în Ludoş de nişte Români din Bogata, preotul de acolo nu numai, că nu-şi dă silinţa a urma concluzelor sinodului din 10 a l. c. nu numai că nu se nizueşte baremi până când s'ar putea a susţinea *status quo* la şcoala sa, ci a adus un conclus cu senatul şcolastic şi a stăruit din răsputeri, ca nimeni să nu-şi mai trimită dintre Români pruncii la şcoala lor, ci la cea de stat.

Bine ar fi, să fie neadevăruri, cele ce le-am auzit cu urechile mele, dară mă îndoesc foarte mult; căci ştiu că în vremea aceasta a căciulirilor pentru ajutorul de de stat, văzând acest preot, că pe la oficialii mai inferiori nu pote face bună treabă ca să capete mult ajutor, s'a dus chiar în Budapesta la secretarul fostului ministru Berzeviczy de s'a căciulit şi numai după aceea i s'a dat şi i se dă ajutor mai mare. Ştiu mai încolo, că pe când Tisza Pista, era ministru-preşedinte şi a venit între Săcuii din Târgul-Mureşului, deşi poate nici pe la Paşti nu îmbracă reverenda, atunci s'a dus de l'a întâmpinat pe acesta în reverendă la gara din Mureş-Ludoş. De aceea îmi vine a crede, că şi pasul său destul de condamnabil din Dumineca trecută, nu poate avea alt scop, decât ca să se recomande din nou pentru un ajutor şi mai mare.

In Nr. 216 al preţuitei: »Gazeta Transilvaniei« scrie oare cine sub titlul: »Starea şcoalelor româneşti în secolul al XX-lea« între altele: »*Şcoala să ţi-o laşi, ar fi cea mai mare ruşine, şi tot trecutul poporului român de 18 secoli s'ar îngropa în mormântul dispreţului şi al nedemnităţii*«... »*Şi chiar renegaţii ar tresări, când această supoziţiune ar deveni faptă*«. Poate că Cucuiu nu ceteşte ziare şi cărţi româneşti! Cumcă ceteşte ziare ungureşti, abonate pe intenţiuni, servinde ad calendas grecas, ştiu cu toată siguranţa. Cunosc eu foarte mulţi preoţi de ai noştri îngreuiaţi cu familii numeroase şi ferecaţi de mizerie, dară decât să se facă Herostraţii naţiunei mame şi ai bisericelor, cărora le servesc, mai bine se luptă cu lipsele. Nu ar strica dacă venerata superioritate bisericească ar cam lua la cercetare pe astfel de preoţi, cari îşi uită chemarea lor şi nu sunt dintre cei ce îşi împlinesc afacerile punctuos, şi să-i aducă la reson.

Corespondent.

STIRILE ZILEI.

— 8 Octomvrie v.

Serbarea Sf. Sofii. Eri, Dumineca, s'a ţinut în sala festivă a gimnaziului român din Braşov, serbarea Sfintei Sofii, patroana şcoalelor noastre române din Braşov. La această festivitate şcolară au luat parte elevii şcoalelor, profesorii şi numeroşi prietini şi binevoitori ai instituţiunilor culturale româneşti din Braşov. Serbarea s'a început prin executarea unei rugăciuni de către corul elevilor sub conducerea măiastră a d-lui prof. G. Dima. A urmat apoi sfinţirea apei de către preoţii D-nii Dr. V. Saftu şi I. Prişcu. După aceasta a urcat tribuna simpaticul catechet al gimnaziului, d-l *N. Stinghe,* rostind un frumos discurs ocasional, tratând tema «Religiunea şi importanţa ei». Oratorul a fost viu felicitat şi aplaudat. Serbarea s'a încheiat printr'un admirabil marş ostăşesc, o compoziţie nouă a maestrului Dima, executat în mod perfect de corul mixt al şcoalelor noastre. La aplausele insistente ale publicului, marşul a fost repetat, făcându-se din nou mari ovaţiuni dirigentului-compozitor şi inimoşilor cântăreţi.

Documente importante privitoare la istoria României. Prinţul Herbert Bismarck şi soţia sa născută contesa Hoyos au sosit Vineri la Sinaia şi au descins la Castelul Peleş ca oaspeţi ai familiei regale române. Prinţul Bismarck va remite cu această ocazie Regelui Carol câteva documente importante privitoare la istoria României în a doua jumătate a secolului trecut.

Cehii pentru Slovaci. Sub numele de *Nase Slovensco,* în Praga a apărut o revistă lunară, pentru apărarea şi sprijinirea intelectuală a mişcărilor slovace. Pe copertă are un frumos tablou simbolic, prin care se îndeamnă mamele slovace ca din copilăria cea mai fragedă să-şi crească copii în spirit naţional. — Scoatem câteva rânduri din articolul de introducere: »Pentru cehi nu e indiferent, dacă populaţia din vecini e cultă ori incultă, e liberă ori sunt sclavi înstrăinaţi?... Inteligenţa cehă azi mâne va avea supraproducţie, şi dacă ni-e cult şi liber neamul învecinat, vom avea şi noi un teren de plasare«...

De ce la noi e din contra?

Nenorocire prin surparea unei băi de lut. Ni-se scrie din Abafaia: Surpându-se baia de lut »*luteria*«, proprietatea contelui Baró Huszár Károly din Abafaia în 17 Octomvrie, au fost omorâte 2 femei şi o fată mare de 18 ani adecă: mama, cu fata şi încă o femeie, două de religiunea ev. ref. şi una română gr. cat. E de notat că dela introducerea comasaţiunei $^1/_7$ parte e loc comunal, 6 părţi din întreg teritorul comunei e domnesc şi neavând »*luteria*« baie de lut comună, oamenii sunt avizaţi a cumpăra carul cu 40 cr. Se vorbeşte că cele 2 femei reformate au mers fără concesiune după lut şi şi-au afiat moartea fiind îngropate de vii. — *sk.*

Studenţii maghiari şi Björnson. Studenţii facultăţei de filosofie dela universitatea din Budapesta au trimes lui Björnsterne Björnson o scrisoare în limba franceză, prin care protestează în contra atacurilor aduse contelui Appony. Ei declară că aceste atacuri au fost nedrepte şi că scrisoarea marelui scriitor a atins opinia publică cu atât mai mult cu cât Björnson se bucură de numeroşi adepţi şi amiratori în Ungaria.

O femee ucigaşă achitată. La Catazzaro (Calabria) Curtea cu juri a judecat Sâmbătă procesul femeei Eugenia Betilaque în etate de 20 de ani, acuzată de omor. Tânăra femee fusese răpită acum 6 luni de un văr al ei, care a dus'o în casa părinţilor săi. Tatăl băiatului, atras de frumuseţea femeei, găsi un motiv să îndepărteze pe fiul său şi-i seduse iubita. Eugenia Betileque se răzbună însă şi-l ucise cu o lovitură de ciomag în cap. Acuzata a fost achitată de juraţi.

Accident de automobil. La St. Sebastien (Spania) s'au ciocnit Sâmbătă două automobile cu atâta putere încât ambele s'au prăbuşit. Fiul generalului Zappinow şi o domnişoară au fost omorâţi, 4 persoane sunt grav rănite.

19 baloane în grădina Tuileriilor din Paris. Zilele trecute s'au înălţat în Paris 19 baloane mari de-odată. Mulţime mare de lume se adunase în grădina Tuileriilor să privească această scenă nouă şi măreaţă. Trei muzici cântau în grădină. Puţini dintre privitori vor fi ştiut, că pe locul acela s'a ridicat acum 124 de ani cel dintâi balon şi că tot grădina aceasta a fost martoră la atâtea încercări următoare, cari s'au sfârşit tragic. Deja înaintea urcării balonului celor doi chimişti Charles şi Robert făcu marchizul de Bacqueville o încercare de sbor. Acesta dădù vestea, că se va lăsa cu aparatul său de sbor de pe palatul său, va trece în sbor peste râul Sena şi se va lăsa jos în grădina Tuileriilor. Ne putem închipui câtă lume se va fi adunat să vază lucrul acesta. La timpul hotărât ieşi marchizul pe balcon împreună cu servitorul său. La început nu se puteau învoi, care să se lase jos mai întâiu. In sfârşit marchizul pierzându-şi răbdarea se ridică pe marginea balconului şi se repezi cu aparatul în aer. Cu toate că dădea mereu din aripi, căzu totuşi în Sena chiar pe coperişul unei spălătorii plutitoare, unde rămase cu picioarele sfărâmate. In anul următor dădu canonicul Desforges de veste, că va face aceeaşi încercare. Desforges se îndeletnici mult cu studiarea vieţii rândunicelor şi aceasta îl aduse la gândul, să resolveze problema sborului. După ce nu putù să înduplece pe un'ţăran să încerce sborul, construi el o maşină ca nişte vâsle şi cu o pânză de cădere. Dar

cum se lăsa în jos, maşina se întoarse, căzu şi se înfipse cu »ciocul« în pământ. Desforges rămase mort pe loc. In vremea aceasta făcură fraţii Montgolfier cea dintâi încercare cu un balon, pe care îl lăsară să se urce singur. Acesta căzu după trei pătrare de oară la Gucesse, spre groaza ţăranilor, căci se adunară împrejurul dihaniei celei nouă, care se acăţa printre ramurile copacilor, şi găuriră balonul mai întâi cu puşcături şi după aceea să apropiară de el cu furci şi cu seceri. Cu anul 1784 începe apoi epoca de aur a balonului. In Dijon, Marseille, Aix, Nantes, Bordeaux se înălţară în acelaş timp baloane. Blanchard încearcă în 1787 să întreacă pe fraţii Montgolfier, trecând peste canalul La Manche şi scoborându-se în Dover. De atunci s'au făcut nenumărate încercări începând dela Caruerin, Lennox, Nadar până la Flammarion şi Eugéne Godard. In timpul răsboiului din 1870 s'au urcat din Paris 64 de baloane. Râvna aceasta după experimente şi născociri nouă a crescut mereu şi nici azi încă încercările cele multe şi frumoase nu şi-au putut ajunge culmea.

Hotelul unui ziar. Americanii ştiu să creeze lucruri frumoase. Ziarul «*The Times*» din New-York, îşi construeşte un hotel, care va reprezenta un edificiu de-o 110 metri de înalt. Cele nouă etagii, inferioare nu sunt decât un postament şi n'au pretenţii decât a reprezenta piedestalul clădirii. Ele constitue în ansamblul lor un fel de colonadă. Etagiile 10, 11 şi 12 formează o capitelă împodobită foarte bogat cu tot soiul de ornamente. Amenajarea răspunde demnităţii ansamblului. Atelierele de tipar, ce sunt în catul al doilea peste sol, acopere o suprafaţă de 1500 metri pătraţi şi tipăresc pe ceas în colori ori în negru, 192,000 de exemplare de 16 pagini. In fine, scoborând în al patrulea subsol, omul este plăcut surprins de a afla o gară, care printr'o ramificaţie e legată cu Sudway. Splendoarea acestui hotel eclipsează cele mai admirabile instalaţiuni din lumea vechie.

Teatru german. Directorul teatrului german din Sibiiu, d-l Leo Bauer, va începe Joi un ciclu de 6 representaţiuni teatrale. Se vor da piesele »Der Dieb«, »Staatsanvalt Alexander«, »Die grosse Leidenschaft«, »Die grosse Gemeinde«, »Das Glück im Winkel« şi »Grossstadtluft«.

Milenarîul unei Universităţi. Universitatea din Cairo va celebra în curând milenariul dela înfiinţarea ei. Universitatea se află dela anul 908 în acelaş edificiu, care este superba moscheă a lui El-Azhar. Numărul studenţilor e de vr'o 8000. Se predau cursuri de gramatică, de religiune, de jurisprudenţă, de logică şi de retorică; se ceteşte şi Coranul. Profesorii nu sunt bine plătiţi şi trebue să-şi procure beneficii auxiliare. Diversele tendinţe ale religiunei mohamedane sunt tolerate în aceasta mică universitate.

Recolta tutunului din România fiind abundentă şi în anul acesta, direcţiunea regiei monopolurilor în urma număroaselor oferte din străinătate a decis să exporteze o cantitate de 1,200,000 klgr, tutun de calitatea III-a. In urma măsurilor ce s'au luat pentru o intensă cultură de tutun în ţară, exportul român de tutun va lua din an în an o creştere considerabilă. De notat este că nu mai mult decât până acum 7 ani se importau în România în fiecare an mari cantităţi de tutun de calitate inferioară, şi într'un interval relativ atât de scurt a ajuns ca să-şi asigure un export permanent.

Impotmolirea vaporului »Deutschland«. O telegramă din New-York anunţă că vaporul »Deutschland« a liniei Hamburg, America, s'a înpotmolit pe o bancă de nisip în apropiere de New-York. Se crede că vaporul va putea fi eliberat astăzi încă deoarece nisipul e foarte uşor. Vaporul cu pasagerii săi sunt în afară de ori-ce pericol. E de notat că »Deutschland« e cel mai mare vapor al Germaniei şi parcurge drumul Hamburg-New-York în mai puţine zile ca ori-care alt vapor din lume.

Mari inundaţii în Elveţia. Din cauza marilor ploi, lacul Majore s'a revărsat la Locarmo, inundând cu desăvârşire oraşul şi înecând casele şi totul. In splendida grădină cu palmieri se circulă acum cu bărci. Locuirea în parter şi primul etaj a devenit aproape imposibilă. Oamenii urcaţi pe acoperişul caselor privesc cu groază ravagiile potopului. Sâmbătă seara ploaia a încetat, reîncepând peste câteva oare cu şi mai mare furie. In oraş apa a atins înălţimea de un metru şi circulaţia nu se mai poate decât cu ajutorul bărcilor. In interiorul oraşului s'au ridicat poduri, cari leagă străzile una de alta. Cât vezi cu ochii se întinde un lac nesfârşit. Agitaţia din sânul populaţiei e de nedescris. Catastrofa întrece cu mult pe aceea, care a mai avut loc în aceleaşi împrejurări cu 40 de ani în urmă. De prin sate sosesc aceleaşi ştiri. Apele lacului Macia au crescut deasemenea inundând împrejurimile; valea tunelului Simplon e inundată de apă.

Furtuni în Anglia. Din întreaga Anglie se semnalează furtuni mari, cari produc pretutindeni pagube enorme. Multe districte şi mai ales acele din nordul regatului, sunt inundate. In apropierea ţărmurilor mărei s'au produs o mulţime de accidente, asupra cărora lipsesc, până acum, amănunte. Trenurile sosesc în Londra cu mari întârzieri.

Un orb care vede. Din Iaşi se comunică următorul caz ştienţific, foarte interesant: Evreul Isidor Steinhorn, orb de mai bine de 35 ani, pe când făcu o mare sforţare pentru a ridica un obiect, şi-a recăpătat vederea pentru două minute. Nefericitul a văzut clar de tot camera cu toate obiectele din năuntru precum şi pe unicul său fiu, pe care nu-l cunoscuse nici-odată. Scurtă însă a fost fericirea sărmanului om: noaptea care îl stăpâneşte de atâta amar de vreme şi a lăsat din nou vălul ei des şi negru peste privirile sale. Cazul a produs o mare mirare mai ales în lumea medicilor ieşeni.

Religiunea şi importanţa ei.

Discurs festiv rostit de domnul profesor-catechet **Nicolae Stinghe**, Duminecă 7/20 Octomvrie a. c., la serbarea Sfintei Sofii, patroana şcoalelor centrale române din Braşov.

Onorat public, iubită tinerime şcolară!

Fericit a fost momentul, de divină inspiraţie, când «Marele» archiepiscop şi metropolit Şaguna, podoaba cea mai aleasă a bisericii noastre, s'a gândit dimpreună cu vre-o câţiva bărbaţi de inimă, de-a pune piatra fundamentală la acest sfânt templu al ştiinţelor şi al virtuţilor şi de trei ori fericit momentul, când tot nemuritorul Şaguna a consacrat acest măreţ altar Sfintei Sofii, Sfintei Inţelepciuni.

Stimă şi recunoştinţă faţă de un astfel de bărbat într'adevăr «Mare», care toată viaţa sa nu s'a străduit decât pentru înălţarea noastră bisericească, naţională, culturală şi morală şi pentru ridicarea noastră socială, economică şi materială. Stima şi recunoştinţa faţă de un astfel de binefăcător sunt acele mărgăritare de mare preţ, cari împodobesc inimile oamenilor nobili şi sufletul popoarelor culte, vrednice de libertate.

Numai popoare ajunse pe clina peirii uită de stima şi recunoştinţa, ce o datoresc bărbaţilor lor mari. Noi poporul românesc un astfel de popor nu ne putem numi!

Şi dacă nemuritorul Şaguna ne-a ridicat altar sacru Sfintei Inţelepciuni, este datorinţă morală, ca an de an să se aducă jertfă de mulţămită, pentru munca cinstită, plină de zel şi de abnegaţiune, depusă din partea harnicilor şi neobosiţilor slujitori ai săi.

Sunt 56 de ani de muncă serioasă şi plină de progres, de când duchul Inţelepciunii adumbreşte sub aripile sale pe fiii poporului român, iubitori şi dornici de hrană din isvoarele nesecate ale ştiinţei.

Astăzi, când duchul Sfintei Inţelepciuni este din nou invocat asupra noastră, în faţa însemnătăţii zilei, o zi de o aşa mare şi fericită sărbătoare, este grea sarcina, cu care am fost onorat şi eu modestul slujitor la acest altar, nădăjiduesc însă că îngăduiala D-voastră va veni în ajutor neputinţei mele; iar lucrul, ce voesc a-l desvolta, va da tărie glasului meu, pentru arătarea însemnătăţii lui.

Providenţialul Şaguna era convins, că ştiinţa singură nu-l poate conduce pe om la ţinta destinaţiei sale, la reuniunea cu Dumnezeu, deci şi la fericirea eternă, de aceea consacrează acest măreţ templu nu numai ştiinţelor, ci şi virtuţilor, cari formează piatra fundamentală a unei vieţi adevărate, plăcute lui Dumnezeu. Virtutea creştină, care după fiinţa ei numai una poate fi, este unicul mijloc spre acest scop; ea este un bun de un preţ mai înalt, decât oricare alt bun pământesc, ea e netrecătoare nu se schimbă, ci rămâne pururea. Credinţa, speranţa, iubirea, aceste frumoase virtuţi divine sunt daruri ale lui Dumnezeu, vărsate în sufletul omenesc, spre a plini fapte bune şi demne de viaţa eternă; iar «înţelepciunea, dreptatea, bărbăţia şi cumpătarea—ca virtuţi morale, câştigate—sunt cele mai de folos în viaţa omului» (Inţeleptul Solomon, 8, 7). Toate aceste virtuţi îşi au baza în etica creştină. Etica creştină însă este adânc fundamentată în religiune, ceeace un om liber de prejudiţii şi iubitor de Dumnezeu, nu va putea contesta nici când. In cele ce urmează săvedem ce este religiunea şi ce importanţă.

Omul, ca fiinţă spirituală, înzestrată cu intelect şi voe liberă are o nizuinţă iresistibilă de a cunoaşte adevărul. Aflarea cauzei ultime a tot ce esistă, aflarea fiinţei aceleia, dela care atârnă totul şi prin care să guvernează totul a fost şi va fi ţinta supremă a cercetărilor omeneşti. Această întrebare a preocupat omenirea dela început şi o va preocupa până la sfârşitul veacurilor. Omul prin facultăţile sale intelectuale poate să-şi câştige un quant anumit de cunoştinţe, acestea însă nu-s suficiente, el voeşte mai mult, voeşte să cunoască adevărul ca atare. Numai cât în religiune îl poate afla. Numai religiunea ne poate da în privinţa aceasta un rezultat satisfăcător. Ştiinţele precum înainte de aceasta cu 2000 sau 3000 de ani nu ne-au putut da nici un rezultat la întrebările: de unde îşi are totul existenţa, încotro tinde şi cu ce scop, aşa nici astăzi nu ne pot răspunde la aceste întrebări. Ştiinţa în timpul modern a făcut paşi gigantici, a făcut o mulţime de invenţiuni şi descoperiri folositoare, deschizând închipuirilor noastre calea în misteriile naturii; problema existenţei însă, înşişi reprezentanţii ştiinţii au conces franc, că nu o pot rezolva. Numai religiunea este în stare a deslega aceasta, numai ea este în stare a ridica vălul gros, ce acopere trecutul şi viitorul, a face lumină în întunerecul nepătruns de ştiinţă şi a arăta începutul şi sfârşitul în labirintul existenţei.

Etimologice conceptul »religiune« îl aflăm determinat deja din timpurile cele mai vechi, aşa la Cicero, Masurius Labinus, Servius Sulpicius şi la Lactanţiu. După Cicero şi Lactanţiu, cari merită deosebită atenţiune, de oarece deducerile lor să apropie mai mult de regulele deducerii etimologice, conceptul religiunei, ni-se prezintă ca un raport, ca o comunitate între D-zeu şi om.

Astfel Lactanţiu în opul său apologetic-dogmatic »Institutiones divinae« libr. 4, 28 zice: »Ne naştem cu condiţie, ca să ne supunem după datorie lui D-zeu, carele ne-a creat; numai pe El să-L recunoaştem şi să urmăm legea Sa. Fiind reuniţi prin legătura prietăţii, suntem în legătură cu D-zeu. De aici vine clar numele de religie. Numele de religie derivă deci din legătura pietăţii, prin care D-zeu s'a unit cu omul şi l'a alipit prin pietate, căci a servi lui D-zeu ca unui stpân şi a i-se supune ca unui părinte este necesar«. După Lactanţiu deci religiunea este o legătură internă a omului, faţă de o fiinţă mai înaltă, faţă de care omul are obligaţiuni. D-zeu însuşi la legat pe om de sine, aşa că omul se simte îndemnat de a-l asculta. După creaţiune Dzeu nu l'a lăsat pe om izolat, nu şi-a retras mâna cu totul dela el, ci grijeşte şi mai departe de el, chemându-l la sine. D-zeu tinde mâna către om strigându-i: »Tu eşti al meu, chipul meu eşti tu.« Ies. 43, 1.

La acelaş rezultat ajungem şi pe calea cercetării istorico-religionare, luând adică în considerare ideea ce-a avut-o omenirea în toate timpurile de religiune. Istoria ne arată, că oamenii în orice stadiu de desvoltare s'ar fi aflat, fie sălbatici, fie barbari sau civilizaţi, totdeauna au avut idea despre un raport. o legătură a omului către o fiinţă mai înaltă, de care omul se simte dependent în viaţa şi activitatea sa. Această idee despre legătura omului cu Dzeu este înăscută în noi şi se desvoaltă în măsura deşpteptării şi desvoltării inteligenţii omului, cu alte cuvinte, când dobândeşte omul conştiinţa de sine, atunci dobândeşte şi conştiinţa despre existenţa legăturii cu Dzeu. Conştiinţa acestui raport, în urma căruia era întocmită toată viaţa publică şi privată a celor vechi este foarte vie.

Era tendinţă generală în religiunea anticităţii păgâne de-a intra cu divinitatea într'un raport cât se poate de intim, ceea ce căutau să ajungă prin consumarea sacrificiilor şi prin alte proceduri mistice.

Sub un aspect de comunitate reciprocă ni-se prezintă religiunile păgâne în toate timpurile şi această comunitate a fost privită pretutindenea ca ceva, ce se ţine strâns de fiinţa religiunii.

(Va urma.)

ULTIME STIRI.

Viena. 21 Octomvrie. Starea sănătăţii Maj. Sale Impăratului e mulţumitoare. Febra nu s'a ivit de trei zile. Tusa încă n'a dispărut.

Viena, 21 Octomvrie. Marele scriitor norvegian *Bjornson* a trimis ziarului „Neue Freie Presse“ o scrisoare, în care spune că contele Appony, ministrul instrucţiunei din Ungaria, i-a scris că prezentându-se la data cea mai apropiată în vr'o conferinţă interpalamentară pentru pace, va face ce a mai făcut, cu fruntea ridicată. Cine se îndoeşte, observă Björnson, că un apăsător al popoarelor s'a arătat vre-odată altfel? Bjöernson citează apoi legea şcolară elaborată de Appony şi aprobată de Camera ungară. A lipsi copiii de limba lor maternă, este acelaşi lucru ca a lipsi pruncii flămânzi de sânul mamei lor. Şi aceasta e tocmai ceea ce a ordonat Appony *cu fruntea ridicată*, în legea sa, care supune spiritului şi voinţei maghiare pe saşi, români, croaţi, ruteni şi slovaci. Din cauza acestei legi mii de emigranţi îşi părăsesc patria în vagoane de vite. Cei ce vor rămâne în ţară şi nu vor putea învinge dificultatea limbei maghiare, vor trebui să rămână analfabeţi. Ce impoartă dacă Ungaria va continua de a avea în Europa, cel mai mare număr de neştiutori de carte, dacă între ei se va afla în totdeauna Appony cu fruntea ridicată? Björnson conchide declarând că va culege date doveditoare ale opresiunei maghiare.

Petersburg, 21 Octomvrie. Dela 16 Iulie până la 15 Octomvrie au fost 8299 casuri de holeră în toată Rusia, dintre cari 3995 urmate de moarte.

Drezda, 21 Octomvrie. In afacerea Montingnoso au intervenit nouă surprize. Creditorii d-nei Toselli din Italia au intervenit pe lângă tribunalul din Drezda să facă reţineri în valoare de 1 milion şi jumătate, asupra apanagiilor d-nei Toselli, pentru acoperirea datoriilor ei.

Bibliografie.

«Flacări», se numeşte o nouă broşură de poezii epice, scrise cu mult talent poetic şi într'o limbă frumoasă de d-nul *Corneliu Moldovanu.* Tipărită în stabilimentul grafic «Eminescu», Bucureşti. Preţul 2 lei.

Bucolicele şi Georgicele lui Vergiliu traduse de cunoscutul şi apreciatul scriitor şi profesor pensionar M. ***Strajanu.*** Bucuresci I. V. Socecu. Se pot procura prin librăria A. ***Mureşianu.*** Preţul cor. 2.60 plus 10 fil. porto.

Traducerea e făcută de un bărbat competent, din cuvînt în cuvînt şi e însoţită de analisa tuturor cuvintelor cuprinse în textul latin. Elevii gimnasiali, cari au fost nevoiţi până acuma a utilisa traduceri streine, de sigur se vor bucura de acéstă carte.

„Compassul Românesc“ de *N. P. Petrescu* partea I. şi II. care conţine şi legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureşianu, Braşov. Preţul ambelor tomuri 3 cor. plus 20 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Nr. 1165—1907.

PUBLICAȚIUNE.

Ospătăria comunei Sárkány, ce constă din 6 odăi, 1 localitate deschisă, 1 bucătărie, 2 pivnițĭ, pod, 2 grajduri, 2 șopuri și din alte localitățĭ **se esarândează pe 3 ani** începând din **1 Ianuarie 1907 până finea Ianuarie 1910 în 2 Noemvrie a. c. la 10 oare a. m.** pe cale de oferte, event. continuând pe cale verbală.

Ofertele referitoare, cu vadiu de $5^0/_0$ a sumei recomandate, sunt până la terminul esarândărei la 9 oare a. m. a se trimite la primăria subscrisă.

Condițiunile de licitare sub oarele oficioase se pot vedea în cancelaria comunală.

[3046,1—1.] *Primăria comunală.*

W. Zl. 2325/907.

Publicațiune.

Casa și grădina a minorenilor **Wilhelm** și **Franz Niemandz**, situată în **Brașov**, Brașovul-vechiu, Strada de mijloc nr. 44, întroduse în Cărțile funduare din Brașov 1011 Num. top. 1272, 1273, **se vinde** pe cale de licitațiune orală, și totodată pertractare de oferte în scris **Mercuri în 22 Octomvrie 1907, la 9 oare a. m.** în cancelaria oficiului orfanal orășenesc, Strada Porții nr. 63, etagiul II. celor ce vor oferi mai mult.

Oferte în scris timbrate cu timbru de 1 coroană și provăzute cu vadium de 1400 cor. se pot preda până în 22 Octomvrie 1907 la 9 oare a. m. conducătorului oficiului scaunului orfanal orășenesc, unde se pot vedea și condițiunile de licitație.

Din ședința scaunului orfanal al orașului liber reg. Brassó, ținută în 28 Septemvrie 1907.

[3022,3—3].

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 18 Octomvrie 1907.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	22	—
„	Grâu mijlociu . . .	20	—
„	Grâu mai slab . . .	19	—
„	Grâu amestecat . .	18	—
„	Sĕcară frumósă. . .	16	—
„	Sĕcară mijlocià. . .	15	—
„	Orz frumos	9	—
„	Orz mijlociu. . . .	8	—
„	Ovĕs frumos. . . .	7	—
„	Ovĕs mijlociu . . .	6	—
„	Cucuruz	9	—
„	Mălaiu (meiu) . . .	10	—
„	Mazăre.	18	—
„	Linte	36	—
„	Fasole	14	—
„	Sĕmênță de in . . .	20	—
„	Sĕmênță de cânepă .	19	—
„	Cartofĭ.	2	—
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	1	20
„	Carne de porc . . .	1	28
„	Carne de berbece. .	—	80
100 kil.	Sĕu de vită prospĕt .	40	—
„	Sĕu de vită topit . .	62	—

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Oct. st. n. 1907 și până în 1 Maiu st. n. 1908.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·31 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·06 min. séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. séra.

Dela Brașov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·20 m. dim.
II. Tren accel. la órele 4·59 m. dim. (Cl. I.)
III. Trenul mixt la órele 11·35 m. a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
V. Tren mixt la órele 6·50 séra.*
*) (care circulă numai la Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu-Bereczk și Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.15 min. dim.*
II. Trenul mixt la óra 8·41 min. a. m.*
III. Trenul de per. la óra 3·05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la órele 7·00 m. séra.*
(* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zĕrnescĭ (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 9·02 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 3·14 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 9 47 séra.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

I. Tren acc. p. Arad la órele 4·52 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·51 dim.
III. Tr. accel. peste Clușiŭ la ó. 2·09 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·28 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Brașov:

I. Tren. de pers. la óra 7·28 min. dim.
II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiiu și Cluj).
III. Trenul pers., la óra 4·55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.
V. Tr. accel. la órele 10·14 m. séra. (Cl. I.)

Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

I. Trenul de persóne la óra 8.16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Sereda).
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m.*
III. Trenul mixt, la óra 6·33 m. séra.*)
IV. Tren mixt, la órele 10·08 m. séra.
(* au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zĕrnescĭ la Brașov (gar. Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 7·12 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·17 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 7·34 séra.